

Андрій Юрійович **СЕМЕНОГ**

д.е.н., доцент, Сумський державний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3222-9574>

e-mail: a.semenog@biem.sumdu.edu.ua

Дмитро Олександрович **ТКАЧЕНКО**

аспірант, Сумський державний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0885-1558>

e-mail: dm.tka4enko@gmail.com

ОЦІНЮВАННЯ СПРОМОЖНОСТІ СТРАХОВИКА ВКЛАДІВ У КОНТЕКСТІ ВПЛИВУ НА СТАБІЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

До системи страхування вкладів та діяльності страховика вкладів висуваються підвищені вимоги до можливості своєчасного і необхідного впливу на стабільність депозитного ринку і фінансову стабільність загалом. Розроблено науково-методичний підхід до визначення індикаторів спроможності страховика вкладів впливати на забезпечення стабільності фінансової системи. Розкрито сутність операційної, ресурсної та платіжної спроможності страховика вкладів та особливості обчислення відповідних індикаторів. Обґрунтовано граничні значення індикаторів операційної, ресурсної та платіжної спроможності страховика вкладів.

Ключові слова: страховик вкладів, Фонд гарантування вкладів фізичних осіб, стабільність фінансової системи, операційна спроможність, ресурсна спроможність, платіжна спроможність

ВСТУП

Масштабність і складність завдань забезпечення негайної і поступової відбудови України, високої динаміки і належної якості економічного зростання, функціонування економіки в умовах війни та постійної зовнішньої загрози актуалізує питання збільшення внутрішнього інвестиційного потенціалу та активації трансформації заощаджень домогосподарств в інвестиційні ресурси. Це формує підвищені вимоги до системи страхування вкладів та спроможності страховика вкладів впливати на стабільність депозитного ринку і фінансову стабільність загалом. Ефективне функціонування страхування вкладів та належна спроможність страховика вкладів сприяє довірі до банківської системи, захисту майнових інтересів домогосподарств та бізнесу, зростанню привабливості банківських депозитів як фінансового інструменту.

Вагомий внесок у дослідження впливу системи гарантування вкладів на стабільність фінансової системи внесли вітчизняні та зарубіжні науковці: А.Т. Мельник [1], А.А. Даниленко [2], Ф. Стеден [3], Р. Джуччі [3], Р. Кірхнер [3], В. Кравчук [3], В. Вірченко [4], Г. Нгалава [5], Ф. Тчана [5], Н. Вієгі [5], С. Снен [6], В. Аллен [7], Дж. Вуд [7], Р. Калл [8], Л.В. Сенбет [8], М. Зорге [8] та ін.

А.Т. Мельник у дослідженні, присвяченому вивченню особливостей функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб у контексті забезпечення фінансової стабільності України, наголошує на особливо важливій ролі банків у банкоцентричній фінансовій системі. На думку науковця, одним з факторів ефективного функціонування банку є обсяг залучених ним ресурсів, а основним джерелом таких ресурсів разом мають бути заощадження населення, розміщені на поточних та вкладних рахунках у банку. У дослідженні запропоновано шляхи вдосконалення системи гарантування вкладів фізичних осіб, особливо значення серед яких має розширення гарантії, зокрема на кошти юридичних осіб [1].

А. Даниленко, аналізуючи роль системи гаранту-

вання вкладів фізичних осіб у системі фінансової безпеки, зазначає про подвійний внесок першої: крім найбільш традиційного і дослідженого напряму впливу на захищеність коштів вкладників, автор додатково виділяє механізми допомоги платоспроможним фінансовим установам, котрі мають проблеми з ліквідністю, та вчасної примусової реструктуризації неплатоспроможних банків, оскільки так забезпечується безперерйне функціонування фінансової системи загалом. Зокрема, дослідником проаналізовано роль Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, Національного банку України, Міністерства фінансів України та Ради з фінансової стабільності у системі фінансової безпеки України, а також акцентовано увагу на функціях Фонду в частині забезпечення примусової реструктуризації фінансових установ [2].

Досить ґрунтовне дослідження ролі системи гарантування вкладів в Україні з використанням методу компаративізму провели іноземні та вітчизняний вчені Ф. Стеден, Р. Джуччі, Р. Кірхнер і В. Кравчук. Цілковитими є думки вчених про необхідність надання Фонду гарантування вкладів фізичних осіб функцій контролю і нагляду на ранньому етапі (до визнання банку неплатоспроможним), а також про доцільність визначення ступеня ризику діяльності банківської установи (для зважування на його рівень обов'язкового внеску учасника системи страхування вкладів) на основі ринкової інформації (дохідність банківських облігацій, субординованого боргу), залучаючи до цього процесу міжнародно визнані рейтингові агентства [3].

Альтернативний погляд стосовно впливу страхування депозитів на стабільність фінансового ринку можна побачити у роботі В. Вірченка. Погоджуючись з позитивним ефектом на банківську систему від запровадження страхування вкладів, автор наголошує на обов'язковій наявності передумов на дату такого запровадження: зростання довіри населення до держави і уряду, стабільність і надійність банківської системи, відсутність кризових тенденцій на міжнародному фінансовому ринку, наявність глибоких законотворчих традицій,

сильна й дієва судова влада, широке та ефективне нормативно-правове поле. З іншого боку, науковець акцентує увагу на можливому негативному впливі системи страхування вкладів на фінансову систему. Зокрема, в аналізованій роботі наголошено на тому, що гарантування депозитів знижує ринкову дисципліну всіх учасників фінансового ринку, що може призвести до погіршення якості активів фінансових посередників та зростання ризикованості фінансових операцій на грошово-кредитному ринку [4].

Запропонований попереднім автором погляд на позитивний і негативний аспекти функціонування системи страхування вкладів також піднімався у роботі С. Снен. А втім, у вказаній роботі акцентовано увагу на необхідність запровадження гарантування депозитів для забезпечення стабільності функціонування банківської системи. Автором наголошено на такій необхідності у зв'язку з наявною у банківській системі інформаційної асиметрії. Зокрема науковець пояснює зазначену асиметрію відсутністю у дрібних вкладників можливості попередньо проаналізувати фінансовий стан банку та прийняти виважене рішення про довіру або недовіру власних заощаджень відповідній банківській установі. Натомість у статті зроблено висновок про те, що саме наявність гарантій повернення вкладу звільняє дрібних інвесторів від необхідності здійснювати фінансовий аналіз документів банку самостійно або залучати для цього відповідних фахівців. Науковець підкреслює, що позитивний ефект від запровадження системи страхування вкладів як стабілізатора банківської системи особливо у неспокійні часи перекриває собою негативний ефект морального ризику, який виникає внаслідок наявності гарантій повернення депозитів [5].

Проблемі морального ризику присвячене ґрунтовне дослідження Г. Нгалави, Ф. Тчани та Н. Вієгі. Автори наголошують, що сама собою система гарантування вкладів не має суттєвого впливу ні на банкрутство банків, ні на кризу кредитування, ні на відтік вкладів. Проте, як зазначено у статті, коли страхування вкладів поєднується зі збільшенням кредитування приватного сектору, таке страхування має значний вплив на неплатоспроможність банків та кредитну кризу. У статті підкреслено необхідність ретельного управління та регулювання страхування депозитів для мінімізації ризиків, пов'язаних з моральним ризиком та забезпечення стабільності банківської системи [6].

В. Аллен та Дж. Вуд у своїй роботі розглядають сутність фінансової стабільності через призму нестабільності. Одним з факторів, що може призвести до такого стану, вчені називають моральний ризик. Як приклад такого ризику автори наводять страхування депозитів, що фінансується державою. Пояснюють вони це тим, що внаслідок запровадження системи страхування вкладів зменшуються або усуваються стимули для вкладників стежити за кредитоспроможністю банків, в яких вони розміщують свої гроші, які, зі свого боку, стають порівняно дешевим джерелом ресурсів для банківських установ. Так, на думку вчених, страхування вкладів є своєрідною субсидією для ризикованого кредитування і певною мірою робить банкрутство банків більш ймовірним. Як можливий спосіб пом'якшення морального ризику автори називають врегулювання ціноутворення на страхування депозитів [7].

Проблемі впливу страхування вкладів на фінансовий розвиток присвячено статтю Р. Калла, Л. В. Сенбета і М. Зорге. Автори досліджували вплив страхування депозитів на розмір і волатильність фінансового сектору у вибірці з 58 країн та дійшли висновку про те, що щедра система страхування в розумінні охоплення значного або необмеженого розміру вкладу, вкладів в іноземних валютах та міжбанківських депозитів призводить до фінансової нестабільності саме в слабкому регуляторному середовищі, але в надійному регуляторному середовищі страхування депозитів має бажаний вплив на фінансовий розвиток і зростання [8].

МЕТА роботи – розроблення науково-методичного підходу до визначення спроможності страховика вкладів впливати на стабільність фінансової системи. Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань та нормативно-правові акти.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

У дослідженні застосовано методи структурно-логічного аналізу, індукцію, порівняння, а також метод відносних величин.

РЕЗУЛЬТАТИ

Низку зарубіжних досліджень присвячено визначенню індикатора турбулентності на валютному ринку, розрахунок якого базується на динаміці валютного курсу та офіційних резервних активів і який у своїй суті відображає спроможність центрального банку впливати на ситуацію на валютному ринку (табл. 1). Скориставшись логікою підходів, які застосовували Х. Едісон [9], М. Ліккета [10], Б. Канделон, Е.-І. Думітреску, К. Херлін [11], М. Аккая [12] та Дж. Камінські [13], пропонуємо визначити індикатор операційної спроможності страховика вкладів, що відображає спроможність страховика вкладів впливати на ситуацію на депозитному ринку та належно виконувати функцію гарантування депозитів:

$$I_0 = \frac{\Delta FR}{FR} - \frac{\Delta D}{D} \cdot \frac{\sigma_{FR}}{\sigma_D},$$

де I_0 – індикатор операційної спроможності страховика вкладів; $\frac{\Delta FR}{FR}$ – темп приросту фінансових ресурсів страховика вкладів; $\frac{\Delta D}{D}$ – темп приросту гарантованих вкладів; σ_{FR} – стандартне відхилення фінансових ресурсів страховика вкладів; σ_D – стандартне відхилення гарантованих вкладів.

Зауважимо, що в основу визначення індикатора операційної спроможності страховика вкладів I_0 покладено різницю між темпом приросту фінансових ресурсів страховика вкладів $\frac{\Delta FR}{FR}$ та темпом приросту суми гарантованих вкладів $\frac{\Delta D}{D}$, яка впливає на значення I_0 так:

- якщо $\frac{\Delta FR}{FR} \geq \frac{\Delta D}{D} \Rightarrow I_0 \geq 0$;
- якщо $\frac{\Delta FR}{FR} < \frac{\Delta D}{D} \Rightarrow I_0 < 0$,

що скориговано на співвідношення між стандартним відхиленням фінансових ресурсів страховика вкладів σ_{FR} та стандартним відхиленням гарантованих вкладів σ_D , яка впливає на значення I_0 так:

- якщо $\sigma_{FR} \geq \sigma_D \Rightarrow \frac{\sigma_{FR}}{\sigma_D} \geq 1$, що збільшує значення I_0 ;
- якщо $\sigma_{FR} < \sigma_D \Rightarrow \frac{\sigma_{FR}}{\sigma_D} < 1$, що зменшує значення I_0 .

Нормативне значення для індикатора операційної спроможності страховика вкладів пропонується визначити як найнижче граничне значення, визначене у підходах, які застосовано нами для побудови формули індикатора операційної спроможності страховика вкладів (табл. 1), – $(\mu_{I_O} + 2\sigma_{I_O})$. На нашу думку, саме такий підхід до визначення нормативного значення індикатора операційної спроможності є обґрунтованим для досить динамічного банківського сектору України і депозитного ринку як його складника, оскільки враху-

ватиме найменші відхилення індикатора.

Співставлення фінансових ресурсів страховика вкладів із сумою вкладів у банках-учасниках системи гарантування дає змогу визначити ресурсну спроможність страховика вкладів:

$$I_R = \frac{FR}{D_G} \cdot 100\%,$$

де I_R – індикатор ресурсної спроможності страховика вкладів; FR – фінансові ресурси страховика вкладів; D_G – сума гарантованих вкладів.

Таблиця 1 – Науково-методичні підходи до обчислення індикатора турбулентності на валютному ринку [9-13]

Автор	Формула	Граничне значення
Б. Айхенгрін, Е. Роуз та Ч. Виплош	$(\alpha\% \Delta e_{i,t}) + (\beta \Delta(i_{i,t} - i_{G,t})) - (\gamma(\% \Delta r_{i,t} - \% \Delta r_{G,t}))$	$\mu + 1,5\sigma$
Д. Мілезі Ферретті та А. Разін	$E \frac{e^s}{e} = \frac{1 - \sigma \left(\frac{eR}{M2} \right)}{1 - \eta\pi}$	$\mu \pm 2\sigma$
Х. Едісон	$\% \Delta e - \frac{\sigma_e \% \Delta R}{\sigma_R}$	$\mu \pm 2,5\sigma$
М. Бюс'є та М. Фрацшер	$\omega_{RER} \left(\frac{RER_{i,t} - RER_{i,t-1}}{RER_{i,t-1}} \right) + \omega_r (r_{i,t} - r_{i,t-1}) - \omega_{res} \left(\frac{res_{i,t} - res_{i,t-1}}{res_{i,t-1}} \right)$	$\mu + 2\sigma$
М. Кумар, У. Мурті та В. Перроден	$\left(\frac{e_t + \Delta - e_t}{e_t} \right) \left(\frac{1 + r_t^*}{1 + r_t} \right)$	$\mu + 5\%, \mu + 10\%$
М. Лікетта	$\frac{\Delta e}{e} - \frac{\sigma_e \Delta R}{\sigma_R R}$	$\mu + 2,5\sigma$
Б. Канделон, Е.-І. Думітреску, К. Херлін	$\frac{\Delta e}{e} - \frac{\sigma_e \Delta R}{\sigma_R R} + \frac{\sigma_e \Delta i}{\sigma_i}$	$\mu + 2\sigma$
В. Буцевська	$\Delta e - \beta \Delta r + \gamma idif$	$\mu + 1,5\sigma$
Дж. Камінські	$\frac{\Delta e}{e} - \frac{\sigma_e \Delta R}{\sigma_R R}$	$\mu + 3\sigma$
М. Аккая	$\frac{\Delta e}{e} - \frac{\sigma_e \Delta R}{\sigma_R R}$	$\mu + 2,5\sigma$

Цей показник відображає рівень покриття гарантованих депозитів фінансовими ресурсами страховика вкладів. Відповідно до Директиви Європейського Парламенту і Ради 2014/49/ЄС від 16 квітня 2014 р. про схеми гарантування депозитів держави-члени до 3 липня 2024 р. повинні забезпечити, щоб наявні фінансові ресурси системи страхування вкладів досягли нормативного значення – не менше ніж 0,8% суми гарантованих депозитів. Держави-члени можуть, якщо це обґрунтовано та після схвалення Комісією, дозволити, щоб мінімальний цільовий рівень був нижчим цільового рівня, який повинен бути не нижчим 0,5% суми гарантованих депозитів [14]. Відповідно до ст. 69 Регламенту Європейського Парламенту і Ради (ЄС) № 806/2014 від 15 липня 2014 р. про встановлення однакових правил та однакової процедури для врегулювання кредитних установ та певних інвестиційних фірм у рамках Єдиного механізму врегулювання та Єдиного фонду врегулювання та внесення змін до Регламенту (ЄС) № 1093/2010 до кінця початкового восьмирічного періоду з 1 січня 2016 р. наявні фінансові кошти єдиного фонду повинні досягти щонайменше 1% суми забезпечених депозитів усіх кредитних установ, авторизованих у всіх державах-членах [15]. Ф. Стеден, Р. Джуччі, Р. Кірхнер та В. Кравчук у

своєму дослідженні наголошують, що цільове значення цього показника має складати 1,25% [3, с. 16]. Враховуючи наявні підходи до визначення нормативного значення індикатора ресурсної спроможності, пропонуємо його визначити на рівні 0,8%, як вимагає Директива Європейського Парламенту і Ради 2014/49/ЄС.

Відповідно до п. 3 ст. 19 Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» значення цільового показника Фонду не може бути меншим за 2,5% суми гарантованих Фондом коштів вкладників банків-учасників у межах суми відшкодування. З метою визначення розміру цільового фонду з урахуванням можливості настання кризових явищ у майбутньому Фонд здійснює розрахунки значення цільового показника Фонду та строку для його досягнення (зокрема з урахуванням результатів стрес-тестування системи гарантування вкладів фізичних осіб). Досягнення розміру цільового фонду забезпечується шляхом накопичення Фондом відкоригованого капіталу. Відкоригований капітал Фонду повинен забезпечувати покриття прогнозованого обсягу ризиків у банківській системі у разі настання кризових явищ у майбутньому (крім випадків наявності ознак нестійкого фінансового стану банківської системи, а також обставин, що загрожують стабільності банківської та/або

фінансової системи України, підтверджених відповідним рішенням Ради з фінансової стабільності).

Фонд у разі недосягнення встановленого значення цільового показника Фонду має право вжити заходів для накопичення капіталу Фонду на відповідний період за рахунок підвищення базових ставок регулярного збору з учасників Фонду та встановлення спеціального збору до Фонду. У разі нагальної потреби в підтримці ліквідності з метою своєчасного виконання Фондом завдання із забезпечення функціонування системи гарантування вкладів фізичних осіб Фонд має право вжити заходів із залучення кредитів та залучення кредиту та/або внеску на безповоротній основі від держави. Порядок, умови та період проведення розрахунку показників (цільового показника Фонду, розміру цільового фонду, ризику ліквідності, відкоригованого капіталу тощо) встановлюються нормативно-правовим актом Фонду [16]. Йдеться про досить деталізовані і ґрунтовні розрахунки, що здійснюються з урахуванням аналітико-синтетичного опрацювання даних фінансовими службами Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Проте у нашому дослідженні вважаємо обґрунтованим спиратися у визначенні нормативного значення індикатора ресурсної спроможності, обчисленого виходячи із обсягу фінансових ресурсів Фонду, на значення 2,5% суми гарантованих вкладів.

Індикатор платіжної спроможності страховика вкладів пропонується визначати як співвідношення між фінансовими ресурсами страховика вкладів та середнім обсягом виплат вкладникам неплатоспроможних банків:

$$I_p = \frac{FR}{\bar{P}},$$

де I_p – індикатор платіжної спроможності страховика вкладів; \bar{P} – середня арифметична виплат вкладникам неплатоспроможних банків.

Індикатор платіжної спроможності визначає достатність фінансових ресурсів страховика вкладів для виплати відшкодування вкладникам в перспективі. Для визначення нормативного значення цього показника проведемо аналогію з таким показником діяльності страхових компаній як коефіцієнт достатності технічних резервів на основі виплат. Науковці М. Компанієць та І. Кисільова визначають його у частках одиниці як співвідношення між страховими технічними резервами та середнім значенням страхових виплат за три попередні роки та наголошують, що його нормативне значення – не менше 1 [17]. Якщо взяти цей показник у щомісячному вимірі, то його нормативне значення повинно бути не

менше 12. Враховуючи те, що виплати гарантованих сум відшкодування мають високу коливість, то для індикатора платіжної спроможності страховика вкладів пропонується застосовувати нормативне значення 1 та 12 у річному та місячному вимірах відповідно.

ВИСНОВКИ

За результатами дослідження дійшли таких висновків:

1. Спроможність страховика вкладів у контексті його впливу на фінансову стабільність слід розглядати в розрізі операційної, ресурсної та платіжної спроможності, кожна з яких може бути оцінена відповідним індикатором.

2. Індикатор операційної спроможності страховика вкладів визначається, виходячи з темпів приросту та коефіцієнтів варіації фінансових ресурсів страховика вкладів та гарантованих депозитів, і відображає спроможність страховика вкладів впливати на ситуацію на депозитному ринку та виконувати функцію гарантування депозитів. Нормативне значення індикатора операційної спроможності страховика вкладів України пропонується встановити на рівні $(\mu + 2\sigma)$, що в умовах динамічного банківського сектору України і депозитного ринку як його складника дасть змогу врахувати найменші відхилення індикатора.

3. Індикатор ресурсної спроможності страховика вкладів визначається співвідношенням між фінансовими ресурсами страховика вкладів та гарантованими депозитами і відображає рівень покриття гарантованих депозитів фінансовими ресурсами страховика. Нормативне значення індикатора ресурсної спроможності страховика вкладів України пропонується встановити на рівні 0,8%, що відповідає вимогам Директиви Європейського Парламенту і Ради 2014/49/ЄС.

4. Індикатор платіжної спроможності страховика вкладів визначається співвідношенням між фінансовими ресурсами страховика вкладів та середнім обсягом виплат вкладникам неплатоспроможних банків і відображає достатність фінансових ресурсів страховика вкладів для виплати відшкодування вкладникам у перспективі. Нормативне значення індикатора платіжної спроможності страховика вкладів України за аналогією з показником співвідношення між страховими технічними резервами та середнім значенням страхових виплат пропонується встановити не менше 1 у річному вимірі та не менше 12 у місячному вимірі.

References

1. Melnyk A.T. Functioning of the system of guaranteeing the resources involved in the context of ensuring the stability of the financial system of Ukraine. *Scientific notes of the National University "Ostroh Academy". "Economy" series*. 2013. Issue 22. pp. 75-78. [in Ukrainian].
2. Danylenko A. Evolution of deposit guarantee system in Ukraine towards global standards: macroprudential aspect. *Visnyk of the National bank of Ukraine*. 2017. No. 242. pp. 30-45. URL: <https://doi.org/10.26531/vnbu2017.242.030>
3. Guaranteeing deposits in Ukraine: time for reform? / P. Steden et al. Berlin/Kyiv, 2008. 25 p. URL: http://www.ier.com.ua/files/publications/Policy_papers/German_advisory_group/2008/PP_08_2008_ukr.pdf [in Ukrainian].
4. Virchenko V. The impact of deposit insurance on the stability of the financial market. *Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv. Economy*. 2008. Issue 106. pp. 18-20. [in Ukrainian].
5. Ngalawa H., Tchana F.T., Viegi N. Banking instability and deposit insurance: the role of moral hazard. *Journal of applied economics*. 2016. Vol. 19, no. 2. pp. 323-350. URL: [https://doi.org/10.1016/s1514-0326\(16\)30013-7](https://doi.org/10.1016/s1514-0326(16)30013-7)
6. Snen C. Deposit insurance and banking stability. *Journal of research and innovation for sustainable society*. 2021. Vol. 3, no. 2. pp. 215-220. URL: <https://doi.org/10.33727/jriss.2021.2.24:215-220>
7. Allen W.A., Wood G. Defining and achieving financial stability. *Journal of financial stability*. 2006. Vol. 2, no. 2. pp. 152-172.

URL: <https://doi.org/10.1016/j.jfs.2005.10.001>

8. Cull R., Senbet L.W., Sorge M. Deposit insurance and financial development. The World Bank, 2001. URL: <https://doi.org/10.1596/1813-9450-2682>

9. Edison H.J. Do indicators of financial crises work? An evaluation of an early warning system. *International journal of finance & economics*. 2003. Vol. 8, no. 1. pp. 11–53. URL: <https://doi.org/10.1002/ijfe.197>

10. Licchetta M. Common determinants of currency crises: role of external balance sheet variables. *SSRN electronic journal*. 2009. URL: <https://doi.org/10.2139/ssrn.1395597>

11. Candelon B., Dumitrescu E.-I., Hurlin C. Currency crises early warning systems: why they should be dynamic. *METEOR research memorandum*. 2010. no. 047. 41 p. URL: <https://doi.org/10.26481/umamet.2010047>

12. Akkaya M. Index of currency market turbulence and estimation of leading indicators: the case of Turkey. *Beykoz akademi journal*. 2020. pp. 199–216. URL: <https://doi.org/10.14514/byk.m.26515393.2020.8/2.199-216>

13. Kaminsky G.L. Currency and banking crises: the early warnings of distress. *IMF working papers*. 1999. Vol. 99, no. 178. URL: <https://doi.org/10.5089/9781451858938.001>

14. Directive 2014/49/EU of the European Parliament and of the Council of April 16, 2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_050-14#Text [in Ukrainian].

15. Regulation (EU) no. 806/2014 of the European Parliament and of the Council of 15 July 2014 establishing uniform rules and a uniform procedure for the resolution of credit institutions and certain investment firms in the framework of a Single Resolution Mechanism and a Single Resolution Fund and amending Regulation (EU) no. 1093/2010. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32014R0806>

16. On the household deposit guarantee scheme: law of Ukraine dated February 23, 2012 no. 4452-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text> [in Ukrainian].

17. Kompaniets M.V., Kysilova I.Yu. Peculiarities of formation and assessment of insurance reserves. *Pryazovsky Economic Bulletin*. 2001. Issue 3 (26). pp. 121-126. [in Ukrainian].

Andrii SEMENOH

Doctor of Economics, Associate Professor, Sumy State University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3222-9574>

e-mail: a.semenog@biem.sumdu.edu.ua

Dmytro TKACHENKO

postgraduate student, Sumy State University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0885-1558>

e-mail: dm.tka4enko@gmail.com

THE DEPOSIT INSURER'S CAPACITY ASSESSMENT IN THE CONTEXT OF IMPACT ON THE FINANCIAL SYSTEM STABILITY

The paper is devoted to the development of a scientific and methodological approach to determining the indicators of the deposit insurer's ability to influence the financial system stability.

The scale and complexity of the tasks of ensuring the immediate and gradual reconstruction of Ukraine, high dynamics and proper quality of economic growth, the functioning of the economy in the conditions of war and a constant external threat actualize the issue of increasing domestic investment potential and intensifying the transformation of household savings into investments. It creates challenges for the deposit insurance system.

In the research structural and logical analysis, induction, comparison, and relative values were used.

The capacity of a deposit insurer in the context of its impact on financial stability should be considered in the context of operational, resource and payment capacity, each of which can be assessed by an appropriate indicator.

The operational capacity reflects the ability of the deposit insurer to influence the situation in the deposit market and perform the function of deposit guaranteeing. The normative value of the operational capacity indicator in Ukraine is proposed to be set at the level which, in the conditions of the dynamic banking sector of Ukraine and the deposit market as its component, will allow considering the slightest deviations of the indicator ($\mu+2\sigma$).

The resource capacity reflects the coverage level of guaranteed deposits by the insurer's financial resources. The normative value of the resource capacity indicator in Ukraine is proposed to be set at the level of 0.8%, which meets the requirements of Directive 2014/49/EU of the European Parliament and of the Council.

The payment capacity reflects the sufficiency of the deposit insurer's financial resources to pay compensation to depositors in the future. The normative value of the payment capacity indicator in Ukraine, by analogy with the indicator of the ratio between insurance technical reserves and the average value of insurance payments, is proposed to be set at least 1 in annual terms and not less than 12 in monthly terms.

Keywords: deposit insurer, the Deposit Guarantee Fund, stability of financial system, operational capacity, resource capacity, payment capacity